

Palkkasummakuvaajat

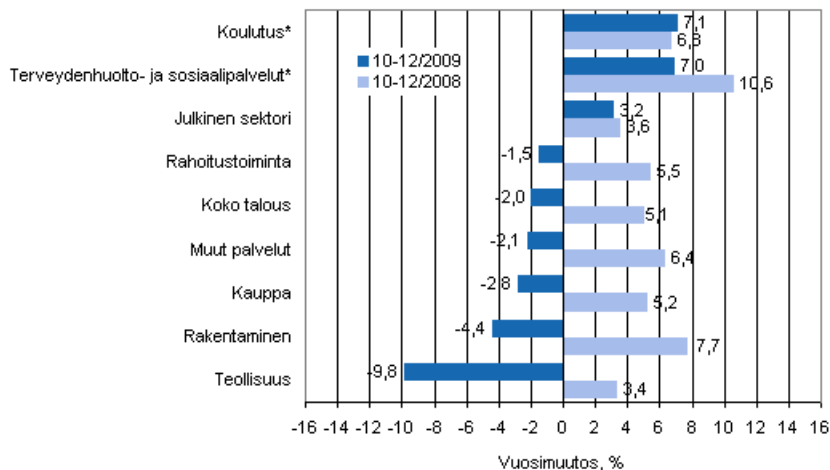
2009, joulukuu

Palkkasumma laski 1,0 prosenttia vuonna 2009

Vuonna 2009 koko talouden palkkasumma oli prosenttiyksikön pienempi kuin edeltävänä vuonna, jolloin kasvu ylsi 7 prosenttiin. Palkkasumman kasvu alkoi hidastua selvästi vuoden 2009 alussa kääntyen laskuun toisen vuosineljänneksen aikana. Vuoden 2009 viimeisellä neljänneksellä koko talouden palkkasumma oli 2 prosenttia pienempi kuin vuotta aiemmin. Pelkästään joulukuussa koko talouden palkkasumma laski 0,6 prosenttia.

Palkkasumman kasvu hidastui tai palkkasumma laski lähes kaikilla päätoimialoilla loka-joulukuussa. Voimakkaimmin koko talouden palkkasumman kehitystä jarrutti teollisuuden (- 9,8 %) ja rakentamisen (-4,4 %) palkkasummien lasku. Laskua kertyi myös kaupan, muiden palveluiden ja rahoitustoiminnan toimialoilla. Ainoastaan koulutuspalveluja tarjoavalla yksityisellä sektorilla palkkasumman kasvu (7,1 %) oli edellisvuotta suotuisampaa.

Palkkasumman vuosimuutos ajanjaksolla 10-12/2009 ja 10-12/2008, % (TOL 2008)

* Ilman julkista sektoria

Lähde: Tilastokeskus

Sisällys

Palkkasumma laski 1,0 prosenttia vuonna 2009.....	3
Palkkasumma supistui 2 prosenttia vuoden 2009 viimeisellä neljänneksellä.....	3
Työllisyyden heikkeneminen laskee palkkasummaa.....	4
Liitetaulukot	
Kolmen kuukauden liukuva, kumulatiivinen ja uusimman kuukauden vuosimuutos, % (TOL 2008).....	6
Kuviot	
Palkkasumman trendit toimialoittain (TOL 2008).....	7
Laatuseloste.....	8

Palkkasumma laski 1,0 prosenttia vuonna 2009

Vuonna 2009 koko talouden palkkasumma oli prosenttiyksikön pienempi kuin edeltävänä vuonna, jolloin kasvu ylsi 7 prosenttiin. Palkkasumman kasvu alkoi hidastua selvästi vuoden 2009 alussa kääntyen laskuun toisen vuosineljänneksen aikana. Palkkasumman kasvu hidastui tai palkkasumma laski lähes kaikilla päätoimialoilla vuoden 2009 aikana. Voimakkaimmin laskivat teollisuuden ja rakentamisen palkkasumat. Nopeimmin palkkasumma kohosi viime vuoden aikana yksityisissä terveydenhuolto- ja sosiaalipalveluissa sekä koulutuspalveluissa.

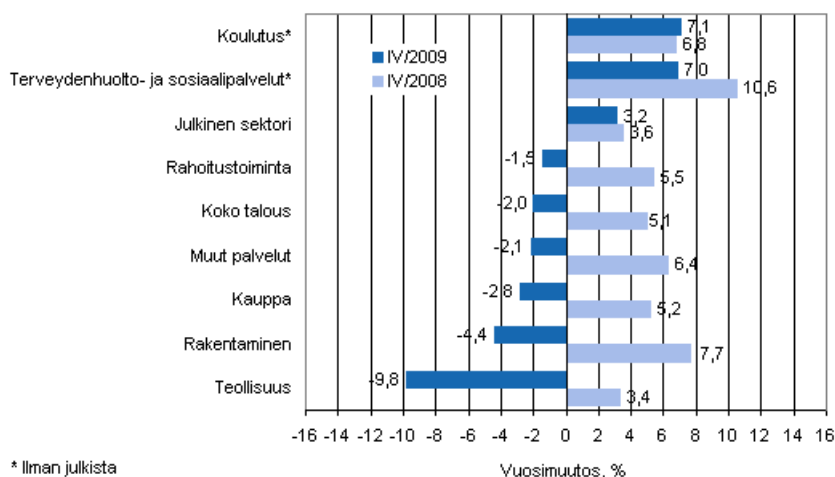
Palkkasumman vuosimuutos 2008-2009 neljänneksittäin, %

	1. neljännes	2. neljännes	3. neljännes	4. neljännes	Koko vuosi 2009	Koko vuosi 2008
Koko talous (A-X)	0,5	-0,8	-1,5	-2,0	-1,0	7,0
Teollisuus (BCDE)	-6,8	-7,4	-9,0	-9,8	-8,2	4,2
Rakentaminen (F)	-2,1	-6,9	-3,8	-4,4	-4,4	11,0
Tukku- ja vähittäiskauppa (G)	0,9	-1,3	-2,1	-2,8	-1,3	7,8
Muut palvelut (HIJLMNRS)	1,9	-0,2	-1,2	-2,1	-0,4	8,5
Rahoitus- ja vakuutustoiminta (K)	-3,7	-0,7	1,0	-1,5	-1,2	8,2
Julkinen sektori (OPQ)	4,7	4,2	3,0	3,2	3,8	6,1
Koulutus (P) pl. julkinen sektori	8,2	8,1	7,6	7,1	7,8	6,9
Terveys- ja sosiaalipalvelut (Q) pl. julkinen sektori	10,0	9,3	8,5	7,0	8,7	11,0

Palkkasumma supistui 2 prosenttia vuoden 2009 viimeisellä neljänneksellä

Koko talouden palkkasumma oli vuoden 2009 viimeisellä neljänneksellä 2 prosenttia pienempi kuin vuotta aiemmin vastaavana ajanjaksona. Palkkasumma kohosi vuosi sitten vastaavaan aikaan vielä 5,1 prosenttia. Palkkasumma laski etenkin teollisuuden ja rakentamisen toimialoilla, kun taas koulutuspalveluja tarjoavalla yksityisellä sektorilla ja yksityisissä terveydenhuolto- ja sosiaalipalveluissa kasvu jatkui edelleen ripeänä.

Palkkasumman vuosimuutos ajanjaksolla IV/2009 ja IV/2008, %

Teollisuusyritysten maksaman palkkasumman lasku voimistui vuoden 2009 viimeisellä neljänneksellä. Palkkasumma laski tuoreimmalla kolmen kuukauden jaksolla 9,8 prosenttia, kun se vuosi sitten vastaavaan aikaan oli vielä 3,4 prosentin kasvussa. Voimakkainta lasku oli Metallituotteiden valmistuksessa (-19,5 %) sekä moottoriajoneuvojen, perävaunujen ja puoliperävaunujen valmistuksessa (-18,9 %). Myös monen muun teollisuuden toimialan palkkasumma oli selvässä laskussa. Eniten palkkasummaa puolestaan kasvattivat maaperän

ja vesistöjen kunnostus ja muut ympäristöhuoltopalvelut (19,4 %) sekä kaivostoimintaa palveleva toiminta (5,3 %).

Rakennusalan palkkasumman lasku voimistui niin ikään viime vuoden neljännellä neljänneksellä, supistuen 4,4 prosenttia vuoden takaisesta vertailuajankohdastaan. Vuonna 2008 vastaavaan aikaan palkkasumma kasvoi vielä 7,7 prosenttia. Heikoimmin rakentamisen toimialoista kehittyivät talonrakentaminen sekä maa- ja vesirakentaminen, jossa kummassakin palkkasumma laski vuoden 2009 viimeisellä neljänneksellä 5,6 prosenttia. Erikoistuneen rakentamisen palkkasumman lasku jäi tuoreimmalla vuosineljänneksellä 3,2 prosenttiin.

Kaupan toimialalla palkkasumman lasku voimistui vuoden 2009 viimeisellä vuosineljänneksellä, ollen 2,8 prosenttia vuoden takaista vertailuajankohtaa pienempi. Vuonna 2008 vastaavaan aikaan toimialan palkkasumma ylsi vielä 5,2 prosentin kasvuun. Alatoimialoista ainoastaan vähittäiskauppa kasvoi vuoden 2009 neljännellä neljänneksellä, palkkasumman ollessa 1,4 prosenttia vuoden takaista vastaavaa ajankohtaa suurempi. Moottoriajoneuvojen kaupassa palkkasumma laski tuoreimmalla vuosineljänneksellä 6,1 prosenttia ja tukkukaupassa 5,7 prosenttia.

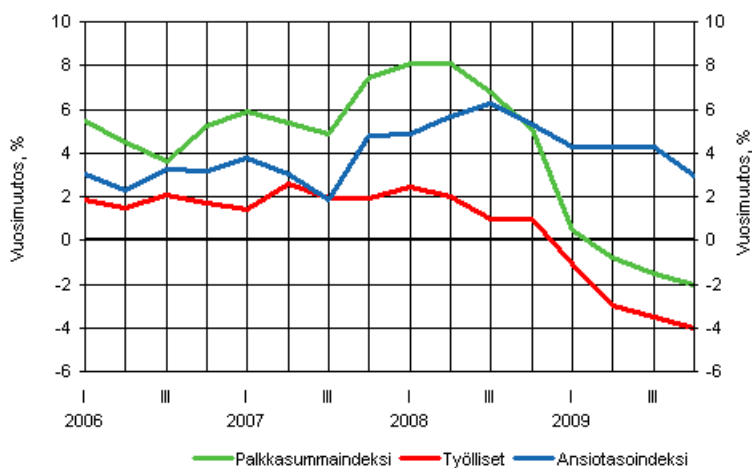
Julkisella sektorilla palkkasumma kohosi vuoden 2009 loka-joulukuussa 3,2 prosenttia edellisvuoden vastaavasta ajankohdasta. Vuotta aiemmin julkisen sektorin palkkasumma kasvoi 3,6 prosenttia. Palkkasumman kasvu yksityisissä terveydenhuolto- ja sosiaalipalveluissa (6,9 %) sekä yksityisessä koulutuksessa (7,1 %) oli edelleen suotuisaa. Rahoitustoiminnassa palkkasumma kääntyi vuoden 2009 viimeisellä vuosineljänneksellä 1,5 prosentin laskuun.

Palvelualueen (pl. kauppa) palkkasumman lasku voimistui vuoden 2009 viimeisellä vuosineljänneksellä, palkkasumman ollessa 2,1 prosenttia vuoden takaista vertailuajankohtaa matalampi. Vuosi sitten vastaavaan aikaan palvelualueilla yllettiin 6,4 prosentin kasvulukemiin. Heikoimmin palvelualoista kehittyi hallinto- ja tukipalvelutoiminta, jossa palkkasumma supistui 5,1 prosenttia. Voimakkaimmin kasvoi kiinteistöalan toiminta, jossa palkkasumma kohosi uusimmalla kolmen kuukauden jaksolla 8,5 prosenttia.

Työllisyyden heikkeneminen laskee palkkasummaa

Työllisyyden kasvu on pysytellyt pitkään kahden prosentin tuntumassa, hidastuen kuitenkin vuoden 2008 loppupuolella. Vuoden 2009 alusta työllisten määrä kääntyi laskuun ensimmäistä kertaa lähes viiden kasvuvuoden jälkeen. Työllisyys on heikentynyt yhtäjaksoisesti viimeiset neljä vuosineljännestä, supistuen viime vuoden neljännellä neljänneksellä 4 prosenttia edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta. Huonontunut työllisyystilanne heijastuu suoraan myös palkkasumman kehitykseen, joka kääntyi laskuun niin ikään vuoden 2009 alussa. Myös pitkään jatkunut ansiotason nousu näyttää taittuneen vuoden 2009 viimeisellä neljänneksellä, palkansaajien ansioiden noustessa tuolloin kuitenkin 3 prosenttia vuoden takaisesta.

Koko talouden palkkasummaindeksi, palkansaajien ansiotasoindeksi ja työllisten määrä

Työvoimatutkimus 2009, 4. neljännes.
Ansiotasoindeksi 2009, 4. neljännes.

Lähde: Tilastokeskus

Pidempiaikaista suhdannekehitystä tarkasteltaessa palkkasumman neljännesvuosikasvu on pysytellyt vuoden 2002 alusta lähtien aina vuoden 2007 kolmannelle neljännekselle asti 3 - 6 prosentin tuntumassa. Vastaavana aikana ansiotason kasvu ylsi 2 - 4 prosentin välille. Työllisyys kehittyi heikosti, työllisten määrän alkaessa kasvaa vasta vuoden 2004 loppupuolella. Kasvun kiihtyminen vuoden 2005 lopulla noin 2 prosenttiin näkyy myös palkkasumman kasvuna vastaavaan aikaan. Yksittäisten vuosineljännesten palkkasumman kasvulukuihin vaikuttavat osaltaan maksettujen tulospalkkioiden sijoittuminen vuosittain eri ajankohtiin. Tällaisia ovat esimerkiksi vuoden 2004 ensimmäisellä ja vuoden 2005 kolmannelle neljänneksellä maksetut tulospalkkiot. Pitkään jatkunut palkkasumman kasvu voimistui etenkin vuoden 2007 lopulla, johon vaikuttivat vahva ansiotason nousu sekä positiivinen työllisyyskehitys. Tuolloin palkkasumma ponnahti 7-8 prosentin kasvuun ja palkansaajien ansiot nousivat keskimäärin 5-6 prosenttia vuodessa. Ansiotason nousuun vaikuttivat monilla toimialoilla neuvotellut uudet sopimuskorotukset.

Liitetaulukot

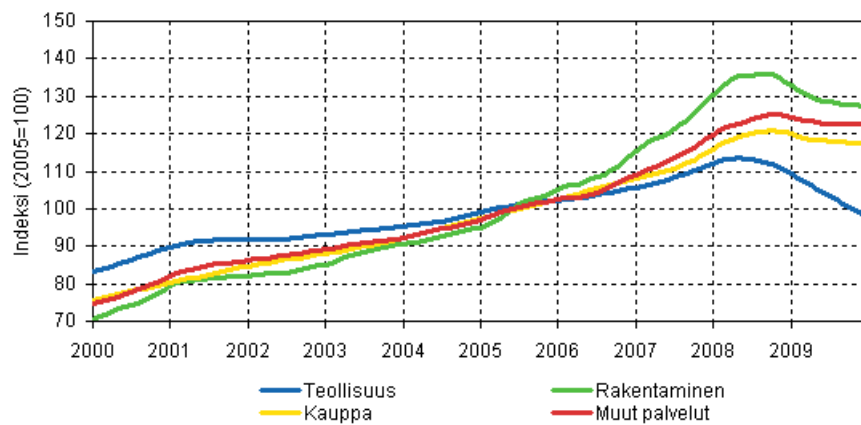
Kolmen kuukauden liukuva, kumulatiivinen ja uusimman kuukauden vuosimuutos, % (TOL 2008)

	Kolmen kuukauden vuosimuutokset*, %				Kumulatiivinen vuosimuutos*, %	Uusimman kuukauden vuosimuutos*, %
	01-03/2009	04-06/2009	07-09/2009	10-12/2009		
Koko talous (A-X)	0,5	-0,8	-1,5	-2,0	-1,0	-0,6
Teollisuus (BCDE)	-6,8	-7,4	-9,0	-9,8	-8,2	-5,9
Rakentaminen (F)	-2,1	-6,9	-3,8	-4,4	-4,4	0,3
Tukku- ja vähittäiskauppa (G)	0,9	-1,3	-2,1	-2,8	-1,3	-2,2
Muut palvelut (HIJLMNRS)	1,9	-0,2	-1,2	-2,1	-0,4	-1,2
Rahoitus- ja vakuutus toiminta (K)	-3,7	-0,7	1,0	-1,5	-1,2	-1,0
Julkinen sektori (OPQ)	4,7	4,2	3,0	3,2	3,8	2,6
Koulutus (P) pl. julkinen sektori	8,2	8,1	7,6	7,1	7,8	7,0
Terveys- ja sosiaalipalvelut (Q) pl. julkinen sektori	10,0	9,3	8,5	7,0	8,7	6,7

* Vuosimuutoksessa verrataan tarkasteltavan ajanjakson arvoja vuodentakaisen vastaavan ajanjakson arvoihin.

Kuviot

Palkkasumman trendit toimialoittain (TOL 2008)

Lähde: Tilastokeskus

Laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Tietosisältö ja käyttötarkoitus

Palkkasummakuvaajat ovat indeksejä, jotka kuvaavat toimialoittain palkkasumman kehitystä kuukausittain. Indeksien laskennassa käytetään lähes koko Suomen yritystoiminnan kattavaa verohallinnon maksuvalvonta-aineistoa sekä Tilastokeskuksen suoraa tiedonkeruuta ja yritys- ja toimipaikkarekisteriä. Palkkasummaindeksejä julkaistaan seuraavista päätoimialoista alatoimialoittain: teollisuus, rakentaminen, kauppa ja muut palvelut. Palkkasummaindeksit julkaistaan näiden lisäksi seuraavilta sektoreilta: rahoitus- ja vakuutustoiminta, koulutus (pl. julkinen sektori), terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut (pl. julkinen sektori), julkinen sektori ja koko talous.

Tietoja käytetään Eurostatissa, Euroopan keskuspankissa, eräissä kansainvälisissä organisaatioissa ja Suomen julkisessa hallinnossa sekä aluekehittämisessä yritystalouden kehityksen seurantaan ja analysointiin. Elinkeinoelämä ja tutkimuslaitokset käyttävät tietoja markkinoiden ja kilpailijoiden kehityksen arviointiin.

1.2 Keskeiset käsitteet ja luokitukset

Käytetyt käsitteet

Palkkasumma tarkoittaa maksettuja ennakonpidätyksen alaisia palkkoja, joiden perusteella työnantaja maksaa sosiaaliturvamaksut. Palkkasummakuvaajista on poistettu optioiden vaikutus.

Vuosimuutos kuvaa muutosta edellisvuoden vastaavasta ajanjaksosta. Kolmen kuukauden liukuva muutos lasketaan vertaamalla kolmen kuukauden indeksien summaa edellisvuoden vastaavan ajanjakson summaan. Kolmen kuukauden keskiarvo vuosimuutoksissa tasaa kuukausittaista satunnaisvaihtelua.

Arvoindeksi kuvaa palkkasumman nimellisarvoa suhteessa perusvuoden arvoon. Arvoindeksiin vaikuttaa sekä ansiotasossa että työllisyydessä tapahtuvat muutokset. Palkkasummakuvaajat ovat arvoindeksejä ja niiden arvot saadaan suoraan käytettävistä aineistoista.

Kausitasoitettu aikasarja on indeksisarja, josta on poistettu vuosittainen systemaattinen vaihtelu.

Trendisarja kuvaa pitkän aikavälin kehitystä.

Toimiala- ja sektoriluokitukset

Toimialaluokat on muodostettu toimialaluokitus [TOL 2008](#):n mukaisesti (Tilastokeskus, Helsinki 2008).

1.3 Lait ja asetukset

Tilastojen laadintaa ohjaa valtion tilastotoimen yleislaki, tilastolaki. Tiedonantajilta kerätään vain ne välttämättömät tiedot, joita ei saada muualta. Indeksisarjat julkaistaan niin, että niistä ei voida päätellä yksittäisen yrityksen tietoja tai kehitystä.

Kuukausitilastointia ohjaa EU:n asetus lyhyen aikavälin tilastoista N:o 1165/98. Asetus velvoittaa jäsenvaltioita tuottamaan indeksisarjoja mm. palkkasummatiedoista tietyiltä toimialoilta. Lisätietoja Tilastokeskuksen tehtäviä ja toimintaa säätelevistä [laeista ja asetuksista](#).

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Perusjoukko

Palkkasummakuvaajien perusjoukkona indeksilaskennassa on verohallinnon työnantajarekisterin säännöllisesti palkkoja maksaviksi rekisteröidyt työnantajat. Eräät monitoimialaiset yritykset on jaettu ns. toimialayksiköihin toimialapuhtauden parantamiseksi.

Verohallinnon maksuvalvonta-aineisto

Indeksin laskennassa käytetään arvolisäverotuksen ja työnantajasuoritusten maksuvalvonta-aineistoa. Rekisteröity työnantaja on velvollinen palkansaajilta pidätettyjen ennakkojen ilmoittamiseen verohallinnolle, kun taas satunnaisesti palkkoja maksavat työnantajat eivät sisälly aineistoon.

Koska tietyn kuukauden aineisto täydentyy eräpäivän jälkeenkin, jokaisen kohdekuukauden aineisto toimitetaan Tilastokeskukseen toistuvasti kuuden kuukauden ajan. Ensimmäisellä poimintakerralla aineiston kattavuus on keskimäärin 90 % yritysten palkkasummalla mitattuna.

Suora tiedonkeruu

Verottajan maksuvalvonta-aineiston työnantajasuoritusten tietoja täydennetään Tilastokeskuksen omalla tiedonkeruulla. Palkkatietoja tiedustellaan myyntitiedustelun yhteydessä toimialojensa suurimmilta yrityksiltä, jotka on jaettu toimialapuhtauden vuoksi toimialayksiköihin.

Laskenta

Aineistossa havaitut systemaattiset virheet korjataan ennen laskentaa. Laskennan aikana havaitut virheelliset tiedot oikaistaan tai niiden vaikutus poistetaan. Aineisto tarkistetaan yritystasolla käymällä läpi merkittävimmät yritysjärjestelyt ja palkkasumman muutokset, yritysten aloitukset ja lopetukset.

Palkkasummakuvaajien **perusvuosi on 2005**. Laskenta perustuu **muutosestimointiin**. Menetelmässä vertaillaan tarkasteltavan kuukauden ja edellisen vuoden vastaavan kuukauden vertailukelpoisia havaintoja huomioimalla muun muassa yritysjärjestelyt ja kirjanpitoon liittyvät raportointikäytännön muutokset. Indeksit lasketaan kuukausittain uudelleen kunnes aineisto on lopullinen.

Käytetyt kausitasoitusmenetelmät

Kausitasoitettu sarjasta on poistettu vuoden sisäinen systemaattinen vaihtelu. Kausivaihtelun aiheuttaa usein jokin yrityksistä itsestään johtumaton ilmiö, kuten säätilojen ja vuodenaikojen vaihtelu ja ihmisten toimintatavat. Kaikki palkkasummasarjat tasoitetaan TRAMO/SEATS -menetelmällä, joka on Eurostatin suosittama kausitasoitusmenetelmä.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Palkkasummakuvaajien aineisto kattaa lähes koko Suomen yritystoiminnan. Uusimmat indeksiluvut voivat muuttua hieman aineiston kertymisen ja yritysten ilmoittaminen tietojen muutosten vuoksi. Aineiston täydentymisestä johtuen uusimmat kuusi kuukautta päivittyvät julkistuksissa.

Mitattava muuttuja vastaa hyvin Eurostatin määritelmiä. Aineistossa voi olla virheitä esimerkiksi optisesta luvusta tai tiedonantajien virheistä johtuen. Ajallisesti tiedot kohdistuvat täsmällisesti ja laskennassa käytetyt menetelmät ovat harhattomia. Yrityksen toimiala on päätoiminnan mukainen. Sivutoimintojen vaikutusta on pienennetty jakamalla merkittävimmät sivutoiminnot omiksi toimialayksiköikseen.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Palkkasumatiedot julkaistaan noin puolentoista kuukauden viiveellä. Julkaisupäivät on koottu [julkistamiskalenteriin](#).

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Julkistus kaikkien toimialojen palkkasummakuvaajista laaditaan kuukausittain. Uusin julkistus ilmestyy julkaisupäivänä Tilastokeskuksen kotisivulla.

Internetissä julkistetaan eri toimialojen ja sektoreiden palkkasummakuvaajat Tilastokeskuksen maksuttomassa [StatFin](#) tietokannassa. Internet-julkaisu sisältää kuvaukset, katsaukset, aikasarjat taulukoina ja kuvioita. Tiedot päivitetään aina uusimman tiedotteen ilmestyessä.

Erityisselvityksille Verohallinnon maksuvalvonta-aineisto antaa monipuoliset mahdollisuudet. Suhdannetietoa tuotetaan toimialoittain ja alueittain sekä nimetyistä yritysryhmistä. [Asiakaskohtaisen suhdannepalvelun](#) avulla voi saada tietoa esimerkiksi liikevaihdosta, viennistä, palkoista tai henkilöstömäärästä. Lisäksi kasvukatsaus kuvaa aineistosta löytyviä suhdannekehityksen syitä.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Palkkasummakuvaajien aikasarjat ovat ajallisesti vertailukelpoisia. Perusvuoden vaihdon ja uuteen toimialaluokitukseen siirtymisen yhteydessä kaikkien toimialojen indeksit muodostettiin uudelleen. Vuosien

2005-2008 tiedot laskettiin mikroaineistosta perusvuoden vaihdon vuoksi. Sen sijaan vuosien 1995-2004 tietojen muodostamiseen käytettiin useampia menetelmiä, joista on kerrottu tarkemmin menetelmäselosteessa.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Palkkasummakuvaajissa kullekin kalenterikuukaudelle kohdistuu sille ajoittuva palkanmaksu yrityksen tilikaudesta riippumatta. Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin ja tilinpäätöstilastojen tiedot ovat tuloslaskelman mukaisia kyseisenä vuonna päättyvältä tilikaudelta.

Yritys- ja toimipaikkarekisterin tietoihin voi sisältyä palkkasummakuvaajista puuttuvia työnantajia, jotka eivät maksa säännöllisesti palkkoja. Tämä aiheuttaa vain vähäistä eroa palkkasummaan. Palkkasummakuvaajat sisältävät myös julkisyhteisöjen ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen maksamat palkat, jotka eivät sisälly Yritys- ja toimipaikkarekisterin vuositilastoon, vaan ne julkaistaan erikseen.

Palkkasummakuvaajat kattavat kaikki säännöllisesti palkkoja maksavat työnantajat. Palkkasummatietojen laskennassa aloittaneet ja lopettaneet yritykset otetaan huomioon heti, kun yritys on ilmoittautunut työnantajarekisteriin tai tieto lopettamisesta on saatu. Tilinpäätöstilastossa ovat mukana kaikki tilinpäätöksen tehneet yritykset. Yritys- ja toimipaikkarekisterin tilastoon kuuluvat yritykset, jotka ovat toimineet tilastovuoden aikana yli puoli vuotta, ja joiden liikevaihto on yli 9 636 euroa vuodessa, tai jotka työllistävät henkilötyövuosina yli 0,5 henkilöä.

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Palkat ja työvoimakustannukset 2010

Lisätietoja

Aki Niskanen (09) 1734 2657
Vastaava tilastojohtaja:
Hannele Orjala

palvelut.suhdanne@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tilastokeskus, myyntipalvelu
PL 4C
00022 TILASTOKESKUS
puh. (09) 1734 2011
faksi (09) 1734 2500
myynti@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1798-6109 (pdf)